

KOMUNITNĚ VEDENÝ MÍSTNÍ ROZVOJ

POLITIKA SOUDRŽNOSTI 2014–2020

V prosinci 2013 Rada Evropské unie formálně schválila nová pravidla a právní předpisy upravující další kolo investic v rámci politiky soudržnosti EU pro období 2014–2020.

Tento infolist je součástí řady dalších materiálů zdůrazňujících klíčové prvky nového přístupu.

Obsah

Téma

Co se rozumí pod pojmem „komunitně vedený místní rozvoj“ (KVMR)?

Co je cílem?

Hlavní součásti KVMR

Co je nového?

Jak lze využít různé fondy pro místní rozvoj vedený komunitami?

Jaké jsou důsledky společné metodologie?

Přístup iniciativy LEADER⁽¹⁾ ke komunitně vedenému místnímu rozvoji (KVMR) financovanému ze strukturálních fondů a z fondu pro rozvoj venkova pomohl během posledních 20 let venkovským subjektům přehodnotit dlouhodobý potenciál jejich regionů a ukázal se být účinným a účelným nástrojem při realizaci rozvojové politiky. Evropská komise tento postup propagovala také prostřednictvím komunitárních iniciativ URBAN⁽²⁾ a EQUAL⁽³⁾. Iniciativa LEADER, která má trvalou podporu EU od roku 1991, se stala důležitým prvkem politiky rozvoje venkova a je přijímána po celé Evropě. Od roku 2007 byl místní rozvoj rovněž využíván v rámci Evropského námořního a rybářského fondu, a to k podpoře udržitelného rozvoje rybářských komunit.

Články 32–35⁽⁴⁾ nařízení o společných ustanoveních (EU) č. 1303/2013 týkající se KVMR vycházejí z přístupu iniciativy LEADER a vztahují se na všechny fondy Společného strategického rámce (Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, Evropský námořní a rybářský fond a Fond soudržnosti) pro programové období 2014–2020 (fondy ESI – evropské strukturální a investiční fondy).

Místní rozvoj vedený komunitami je specifický nástroj používaný na subregionální úrovni a je doplňkovým opatřením k dalším aktivitám na podporu rozvoje na místní úrovni. Místní rozvoj vedený komunitami může mobilizovat a zapojit místní komunity a organizace do plnění cílů strategie Evropa 2020, jako je inteligentní a udržitelný rozvoj podporující začlenění, posilování územní soudržnosti a dosahování konkrétních cílů politiky.

Co se rozumí pod pojmem „komunitně vedený místní rozvoj“ (KVMR)?

Jde o jednotnou metodologii týkající se komunitně vedeného místního rozvoje pro fondy ESI, která:

- » se zaměřuje na konkrétní **subregionální oblasti**;
- » je vedená komunitami, **místními akčními skupinami** složenými ze zástupců místních veřejných a soukromých socio-ekonomických zájmů;
- » je prováděna pomocí integrovaných a mnoha sektorových **místních rozvojových strategií zaměřených na konkrétní oblast**, které zohledňují **místní potřeby a potenciál**; a
- » bere v úvahu místní potřeby a potenciál a její součástí jsou **inovační prvky** v místním kontextu, **propojování** a – pokud je to možné – **spolupráce**.

Tato jednotná metodologie umožní **propojené a integrované čerpání fondů na provádění strategií pro místní rozvoj**.

(1) LEADER: *Liaison Entre Actions pour le Développement de l'Economie Rurale* – Spojení mezi venkovským hospodářstvím a rozvojovými činnostmi.

(2) Iniciativa Společenství URBAN II financovaná z fondu EFRR podporovala inovační strategie pro udržitelnou ekonomickou a sociální regeneraci v omezeném počtu městských oblastí prostřednictvím programu Evropa v období 2000–2006. Iniciativa URBAN probíhala v období 1994–1999.

(3) Iniciativa EQUAL financovaná z fondu ESF se zaměřovala na inovační nadnárodní projekty zaměřené na diskriminaci a znevýhodnění na pracovním trhu v období 2000–2006.

(4) Viz články 32–35 nařízení o společných ustanoveních o EFRR, ESF, Fondu soudržnosti, EZFRV a ENRF.

Co je cílem?

[↑ Nahoru](#)

Hlavním cílem společného přístupu fondů ESI je zjednodušit a rozšířit uplatňování přístupu komunitně vedeného místního rozvoje jako nástroje pro rozvoj. KVMR:

- » podpoří místní komunity v **rozvíjení integrovaného vzestupného přístupu** v případech, kdy je potřeba reagovat na územní a místní problémy vyžadující strukturální změny;
- » **bude budovat kapacitu komunity a podněcovat inovace** (včetně sociálních inovací), podnikání a změny tím, že motivují rozvoj a odhalování nevyčerpaného potenciálu v komunitě a dané oblasti;
- » **bude propagovat komunitní vlastnictví** zvyšováním účasti v rámci komunit a rozvíjet pocit začlenění a vlastnictví, který může zvýšit efektivitu politik EU; a
- » **bude napomáhat víceúrovňové správě** tím, že místní komunity povedou k plnému zapojení do procesu implementace cílů EU v daných oblastech.

Hlavní součásti KVMR

[↑ Nahoru](#)

- » **Místní akční skupiny** by měly tvořit zástupci místních veřejných a soukromých socio-ekonomických zájmů, např. podnikatelé a podnikatelské asociace, místní úřady, sousedská a zemědělská sdružení, zástupci skupin obyvatel (např. menšiny, senioři, ženy/muži, mládež, podnikatelé atd.), komunitní a dobrovolnické organizace atd. Minimálně 50% hlasů by při rozhodování o výběru mělo patřit partnerům mimo orgány veřejné správy; žádná jednotlivá zájmová skupina by neměla mít více než 49% hlasů.
- » **Strategie místního rozvoje** musí být konzistentní s příslušnými programy fondů ESI, ze kterých jsou financovány. Měly by definovat oblast a populaci, kterou strategie pokrývá, a jejich součástí by měla být analýza potřeb dalšího rozvoje a potenciálu dané oblasti, včetně analýzy SWOT (silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby). Dále by měly popisovat cíle a integrované a inovační prvky dané strategie, včetně měřitelných výsledků a cílů.
- » Zaměření na určitou **oblast a skupinu obyvatel** dané místní strategie by mělo být konzistentní a cílené a mělo by nabízet dostatečný objem zdrojů pro efektivní implementaci strategie. Je na místních akčních skupinách, aby definovaly konkrétní oblasti a skupiny obyvatel, na něž se jejich strategie zaměří. Musí však splňovat kritéria stanovená v čl. 33 odst. 6 nařízení o společných ustanoveních. Skupina obyvatel, na niž se strategie zaměřuje, by měla činit minimálně 10 000 a nejvýše 150 000 obyvatel, což odpovídá ustanovením programu LEADER pro období 2007–2013. Komise může v řádně odůvodněných případech na návrh členského státu schválit odchylky od těchto limitů. Průměrný počet obyvatel, na něž se zaměřovaly programy URBAN II financované z EFRR v období 2000–2006, činil přibližně 30 000 obyvatel.

Co je nového?

[↑ Nahoru](#)

V programovém období 2014–2020 povede explicitnější podpora ve formě společných právních rámců a harmonizovaných pravidel pro čtyři fondy ESI k větší konzistenci a umožní podporu jedné komunitně vedené místní strategie z více fondů. Několik bodů ve společných ustanoveních pro fondy ESI má za cíl zjednodušit implementaci komunitně vedeného místního rozvoje pro konečné příjemce:

- » **Jednotnou metodologii pro komunitně vedený místní rozvoj** bude možno uplatnit na všechny fondy ESI a regiony. Díky tomu budou všechny regiony moci využít podpory EU pro budování kapacit, navazování místních partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem a vytváření strategií, propojování a výměnu zkušeností.
- » **Podpora fondů ESI bude konzistentní a koordinovaná.** Pro konečné příjemce tak bude snazší vytvářet strategie financované z více fondů, které budou lépe odpovídat jejich potřebám a podmínkám. Platí to například pro oblasti, ve kterých najdeme venkovské i městské aspekty. Bude toho možno dosáhnout koordinovaným vytvářením kapacit, výběrem, schvalováním a financováním strategií pro komunitně vedený místní rozvoj a místních akčních skupin.
- » **Hlavní fond:** v případě společně financovaných strategií bude možné financovat průběžné náklady spojené s řízením implementace i realizace strategie komunitně vedeného místního rozvoje prostřednictvím jediného fondu (tzv. hlavního fondu).
- » **Pobídky:** co se týče politiky soudržnosti, dojde u operačních programů, jejichž celá prioritní osa je realizována prostřednictvím komunitně vedeného místního rozvoje, k navýšení maximální sazby spolufinancování z fondu EFRR nebo ESF na úrovni prioritní osy o 10 procentních bodů ⁽⁵⁾. V případě EZFRV se může maximální sazba spolufinancování pro komunitně vedený místní rozvoj v závislosti na okolnostech pohybovat mezi 80 % a 90 % ⁽⁶⁾. V případě fondu ENRF (dle návrhu) je maximální sazba spolufinancování 75 % ⁽⁷⁾. Pokud je prioritou Unie věnovaná územnímu rozvoji rybářských oblastí zaměřena výhradně na komunitně vedený místního rozvoj, zvýší se maximální sazba spolufinancování o 10 procentních bodů.

Jak lze využít různé fondy pro místní rozvoj vedený komunitami?

[↑ Nahoru](#)

EFRR/ESF: Přijetí Lisabonské smlouvy a strategie Evropa 2020 představuje další posílení integrovaného a inkluzivního přístupu k řešení místních problémů. Především zaměření na kvalitu růstu a zdůrazňování toho, aby se jednalo o udržitelný růst podporující začlenění, znamená, že by politika soudržnosti měla – v souladu s cíli ekonomické, sociální a územní soudržnosti – podporovat taková opatření, která se zaměřují na nezaměstnanost, deprivaci a chudobu.

Přístup zaměřený na komunity není žádnou novinkou. Z místních partnerství vycházely městské pilotní projekty ⁽⁸⁾ v 90. letech minulého století a programy iniciativy Společenství URBAN (1994–1999 a 2000–2006) financované z FRR, které jsou proto stejně jako iniciativa EQUAL (2000–2006) financovaná z ESF užitečným zdrojem zkušeností pro přístup komunitně vedeného místního rozvoje.

(5) Viz článek 120 odst. 5 nařízení o společných ustanoveních o EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.

(6) Viz článek 59 odst. 4 písm. a) nařízení (EU) č. 1305/2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).

(7) Viz čl. 94 odst. 4 návrhu nařízení o ENRF.

(8) V období od roku 1990 do roku 1993 bylo zahájeno celkem 33 městských pilotních projektů pod záštitou článku 10 fondu EFRR. Tyto projekty byly implementovány v 11 členských státech a jejich cílem byla podpora inovací při regeneraci městských oblastí a plánování v rámci širší politiky propagující hospodářskou a sociální soudržnost.

EZFRV: Význam zapojení komunit prokázala také úspěšná aplikace místního rozvoje vedeného komunitami v rámci přístupu iniciativy LEADER. Důkazem úspěšnosti takového přístupu je existence více než 2 300 místních akčních skupin, které jsou nyní činné po celé Evropě, a celkový objem financování 5,5 miliard eur (6% financování z EZFRV).

Přístup LEADER pak slouží jako základ pro novou iniciativu Komise ohledně komunitně vedeného místního rozvoje, tj.: zaměření na oblast, vzestupný přístup, spolupráce veřejného a soukromého sektoru, integrace, inovace, spolupráce a využití propojování. Povinná ochranná opatření v podobě 5% alokace EZFRV každého členského státu budou pokračovat i v období 2014–2020, nový právní rámec rovněž výrazně posílí integrační aspekt přístupu.

ENRF: Od roku 2007 podporovala prioritní osa 4 Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF) udržitelný rozvoj rybářských oblastí tím, že opatření přijímaná místními akčními skupinami v oblasti rybolovu (tzv. FLAG) stavěla na jedinečných silných stránkách a možnostech jednotlivých rybářských oblastí, využívání nových trhů a produktů a začlenění znalostí, energie a zdrojů místních subjektů ze všech různých sektorů.

V současnosti v 21 členských státech působí více než 300 akčních skupin FLAG. Nový společný přístup fondů ESI posílí schopnost těchto skupin FLAG vykonávat svou práci a nabízet lepší příležitosti pro integrovanou spolupráci s ostatními sektory a sousedními oblastmi.

Jaké jsou důsledky společné metodologie?

[↑ Nahoru](#)

- » Komunitně vedený místní rozvoj se zaměřuje na určitou oblast a může být financován z různých fondů ESI, díky čemuž představuje ideální metodologii pro vytváření vazeb mezi městskými, venkovskými a rybářskými oblastmi.
- » Členské státy ve svých dohodách o partnerství stanoví, jak chtějí komunitně vedený místní rozvoj podporovat. Zároveň určí, v jakých typech oblastí bude možné tento přístup využívat. Komunitně vedený místní rozvoj je volitelný pro fondy EFRR, ESF a ENRF, ale povinný pro fond EZFRV.
- » Strategie místního rozvoje vedeného komunitami rozvíjené místními akčními skupinami mohou pokrývat operace pro jeden nebo více fondů, a proto je třeba zajistit konzistenci a koordinaci mezi jednotlivými fondy. Členské státy a řídicí orgány budou muset definovat kritéria výběru strategií pro místní rozvoj a zajistit koordinaci postupů mezi jednotlivými fondy. Výběr a schvalování strategií bude provádět výbor, který pro tento účel založí příslušné řídicí orgány. V případě strategií financovaných z více fondů se tím zajistí, aby financování celé strategie probíhalo koordinovaně.
- » Nejzazší lhůtou pro výběr a schválení místních strategií je konec roku 2017. První kolo výběru strategií musí být dokončeno nejpozději do dvou let od data schválení dohody o partnerství. Protože nedochází k automatickému „převodu“ z tohoto období financování do následujícího, budou muset stávající místní akční skupiny z EZFRV a ENRF předložit nové strategie. Nové návrhy rovněž dávají stávajícím místním akčním skupinám možnost rozšířit své místní strategie a využít čerpání i z jiných fondů ESI.
- » V oblastech, pro které členské státy stanoví možné využití místního rozvoje vedeného komunitami, budou muset členské státy spolu s řídicími orgány vybudovat kapacitu, aby se mohly plně zapojit všechny místní komunity, především pak komunity ze slabších oblastí s omezenými kapacitami. Toho lze dosáhnout vybudováním místních akčních skupin a formulováním realistických strategií.
- » Potenciální místní akční skupiny by měly co nejdříve zahájit dialog s příslušnými řídicími orgány, aby je seznámily se svými potřebami a obavami, a ty mohly být zohledněny při návrhu programů.

Další informace

Další infolisty týkající se politiky soudržnosti:

http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/publication/index_cs.cfm

Obecné informace o regionální politice:

http://ec.europa.eu/regional_policy/index_cs.cfm